

grundet og motiveret, er det ganske umuligt i dette Øjeblik at udtale noget bestemt om, hvorledes alle disse Enkeltheder vil virke. Jeg slutter mig ganske til alle de Udtalelser, der er udtalt af det ærede Medlem Hr. Borgbjerg angaaende denne Sag; men jeg maa særlig beklage, at den højtærede Finansminister baade med Restaurationsskatten, Chokoladeskatten, Ølskatten, Tobaksskatten og alle disse Skatter, som skal indbringe saa kolossale Beløb, fortrinsvis kommer til at genere og hemme de Erhverv, der trives i Byerne, de Erhverv, som i særlig Grad har bidraget til, at jeg er blevet valgt ind paa Rigsdagen.

Jeg skal derefter fremsætte nogle Bemærkninger vedrørende Tobaksskatten. Den forrige Finansminister nedsatte en Kommission til at overveje Spørgsmaalet om Statens Overtagelse af denne Virksomhed. Den nuværende højtærede Finansminister udtalte i sin Fremsættelsestale, at denne Kommission heldigvis ikke var kommet til det Resultat, at Staten burde overtage Tobaksfabrikkerne; og jeg kan for saa vidt slutte mig til den højtærede Finansminister, som jeg er paa det rene med, at hvis Staten skulde udrede de Erstatninger, som der tales om i denne Kommissionsbetænkning, vilde Tobaksindustrien blive betalt saa dyrt, at der foreløbig ikke var nogen stor Udsigt til, at Staten vilde faa nogen nævneværdig Fordel ved Overtagelsen. Men jeg kan paa ingen Maade indrømme, at de nuværende Indehavere af Tobaksfabrikkerne har retmæssigt Krav paa at faa saadanne Erstatninger for deres Virksomheder, som Taler er om i Kommissionsberetningen; thi Krigstidens Højkonjunkturer har de neppe noget Krav paa at bevare. Det er min Tro, at de danske Tobaksfabrikker maatte kunne udleveres til Staten for ganske andre Beløb end dem, der er Tale om i Betænkningen; men for øvrigt er naturligvis det Tidspunkt, da man burde overtage dem, forpasset.

Vi burde have gjort det samtidig med, at den svenske Stat overtog Tobaksfabrikationen i Sverige. Der har man naaet ganske udmærkede Resultater. Ifølge de Oplysninger, Kommissionen har fremskaffet, har den svenske Stat indskudt 29 Mill. Kr. i det svenske Tobaksmonopol. Herpaa har man alene i de to første Aar, 1916 og 1917, haft i Skat og Aktieudbytte en Indtægt paa 44 Mill. Kr., hvoraf næsten 10 Mill. Kr. var Aktieudbytte. Der vil altsaa ikke gaa ret mange Aar, før den svenske Stat vil eje kvit og frit hele den svenske Tobaksindustri og som Følge heraf vil have indkasseret

meget store Beløb, som ellers var gaaet i private Lommer.

Jeg skal ikke fortabe mig videre i dette Spørgsmaal, jeg vil kun sige, at set fra et Arbejderstandpunkt er det naturligvis af største Betydning, at Staten overtager saadanne Virksomheder. Med den højtærede Formands Tilladelse vil jeg gerne oplæse et lille Citat af Kommissionsbetænkningen, som vedrører dette Forhold set fra et Arbejderstandpunkt. Det hedder dér: „I al Almindelighed taget betyder et Tobaksmopolis Indførelse, at Tobaksarbejderne under eet faar een Arbejdsgiver i Stedet for mange, hvad der naturligvis maa virke stærkt ind paa baade Arbejdsvilkaar og Levevilkaar. Vigtigst er vel Lønnen, og der er med Hensyn til dette Punkt ingen Grund til at antage, at de svenske Tobaksarbejders bedre Løn end de danskes skulde bero paa en Tilfældighed. Monopolet er en kapitalstærk Arbejdsgiver, som har Raad til at betale en god Arbejds løn. I saa Henseende adskiller Tilfældet sig ikke fra den almindelige Regel, at de store, godt stillede Arbejdsgivere betaler den højeste Arbejds lønning. Og det, at Monopolet er eneste Arbejdsgiver, byder i vore Dage ikke nogen virkelig Adgang til at sætte Lønningen ned, snarere vil Fagforening og offentlig Mening forlange, at en monopoliseret Virksomhed skal lønne bedre end en ikke monopoliseret“.

Jeg konstaterer med Tilfredshed, at Folk som Bankdirektør Glückstadt, Bankdirektør K. Riis-Hansen, Generaldirektør Michael Koefoed, Tobaksfabrikant Nobel, det ærede Medlem af dette Ting Hr. H. O. Hansen sammen med mine Partifæller F. J. Borgbjerg og Chr. Jensen har skrevet under paa denne Udtalelse. Det er en Udtalelse, som jeg tror bør være almindelig kendt her i Landet, at naar Staten overtager en saadan Virksomhed som Tobaksindustrien, vil der blive meget bedre Arbejdsforhold for Arbejderne, end der bliver under den private Virksomhed. Jeg kan kun udtale min Glæde over, at Kapitalismens Repræsentanter fra baade Bankverdenen, Fabrikverdenen og Handelsstanden maa anerkende dette; thi naar vi tidligere her i Tinget har drøftet Spørgsmaalet om Statens Overtagelse af Virksomhederne, har man altid fra den Side hævdet en helt anden Opfattelse.

Da nu altsaa Planen om, at Staten skulde overtage Tobaksfabrikationen her i Landet, strandede, blev der paa Foranledning af Finansministeren nedsat et Underudvalg, som skulde overveje, hvilke For-